

JÁSZÓ (Abaúj-Torna megye)

Április 3. Reggel 7-kor indulunk hárman, Gévay-Wolff Aladár, Fodor Tibor és jómagam, Budapestről a gyorsvonattal, déli 12 órakor vagyunk Kassán, s onnan gépkocsi visz ki bennünket 30 kilométernyire, Jászóvárra.

A prépost vendégei vagyunk két-három napi szalonkavadászatra. Szállásunk a prépostsági monostorban van.

Esti húzásra a „Hetény” nevű pagonyban, egy széles, enyhén emelkedő domboldalon, cseres-tölgyes vágásban állunk el. Elöttem félkörben hegyek sötétlenek a háttérben, s még távolabb, a látóhatáron a hóborította szepesi, magasabb hegyek. Egyébként a természet még nagyon elmaradt, az erdő szürkésbarna, csupasz, aszott, csak a fűz barkái nyíltak már ki.

Hideg a levegő, fúj a szél, s az égen sötét felhők lógnak.

Én csak egy szalonkát látok 6⁵⁵-kor, amint alacsonyan száll, némán a cserjék ágai között. Már annyira beesteledett és olyan sötét a háttere, hogy sebtiben odadobott lövésem nem sikerül.

Közben Gévay-Wolff Aladár két szalonkát lát - az elsőt 6³⁰-kor -, még vagy hatot hall korrogni, pisszegni és 6³⁵-kor egyet lelő. Fodor Tibor pedig hármat lát és ugyancsak egyet lő 6⁴⁵-kor.

A húzás tehát ma este 6³⁰-tól 6⁵⁵-ig tartott.

Április 4. A prépostsági erdők „Hetény” és „Kőfölyt” nevű alsó, illetve legalacsonyabb fekvésű részein csaknem egész nap 15 hajtóval vágásokat, fiatalosokat, léceseket hajtattunk meg, szalonkára vadászva.

Csak ebéd után tartunk egy kétórás pihenőt, a napsütésben sütkérezve.

Az idő nem valami kellemes. Bár süt a nap, de hideg szél fúj, és darabos felhők vonulnak gyorsan, az égboltot helyenként rövid időre eltakarva.

Aránylag igen kevés szalonkát találunk. Egész nap csak öt-hat darabot sikerül felröptetnünk. Én csak egyet látok, ezt pedig olyan gyengén serétezem meg, hogy az egyik hajtó véletlenül talál rá a következő hajtásban. Hajkurászásunk eredménye csak ez az *egy szalonkám és egy róka*. Ezt is én marasztom helyben, amint az egyik hajtásban tőlem 20 lépésnyire a sűrűségből kidugja az orrát.

Esti húzásra a területnek egy jóval magasabb fekvésű részébe, a „Kriska-tető” nevű pagonyba visz a szekér. Egy hegyoldalon állunk mind a hárman, és meglepődünk a sok húzó szalonkán.

A meglepetés már azzal kezdődik, hogy amikor Gévay-Wolff Aladár helyére megy, egy szalonka előtte szárnyra kel. Ezt messziről látom, és ahol a lejtőn, a ritkított fiatalosban leszáll, megkísérlem megkeresését, de nem találom meg.

6²⁵-kor durran Fodor Tibor első lövése. 6³²-kor tőlem meglehetősen távol száll egy korrogó szalonka. Rálövök, a *szalonka* irányt változtatva, felém közeledik, és második lövésemre lepottyan. Aztán egymás után hol Aladár, hol Tibor puskája durran, és én is látok még, igen messziről, három húzó szalonkát, és még négyet hallok korrogni.

Egyik társam utolsó lövése pontosan 7 órakor durran, és még vagy öt percig utána is hallok korrogást. A ma esti húzás tehát negyven percig tartott.

Tibor négy szalonkára lőtt, hármat leszed, de csak kettőt vesz fel.

Aladár két szalonkára lő, egyet lekalimpáltat, de nem találja meg, a másikat elhibázza.

Április 5. Tart a száraz idő és melegen süt a Nap. Dél előtt három óra hosszat, majd ebéd után is még egy óráig a jászóújfalusi pagonyban hajtatunk 12 hajtóval vágásokat és szálasokat haszontalanul. Én messziről látok egy szalonkát mindjárt az első hajtásban, alacsonyan, a lécesben, a hajtók mögé kerülni, ezenfelül egész nap egyet sem találunk.

Az esti húzásra megint felmegyünk tegnap esti helyünkre, a Kriska-tetőre.

Aladár 6³⁰-kor látja az első húzó szalonkát, aztán még hatot lát, hat tölténnyel egy szalonkát lő, de azt sem találja meg.

Én 6⁴²-kor látom az első szalonkát, tőlem igen messze, korrogva húzni. Feléje lövök, de nem érem el.

Két perccel később egy másik szalonka ugyancsak messze száll, a hegyoldal fölött, korrogva, meglehetősen gyorsan. Jól eléje dobom a lövést, erre leesik. A húzás drága idejének hátralévő részét *szalonkám* megkeresésével töltöm, mert csak igen nagysókára sikerül megtalálnom.

7 órára jár az idő, úgy érzem, a húzás véget ért, pipára gyújtok, és egyik kezemben a botszék és a szalonka, másik kezemben az elzárt puská, és elindulok a hegyoldalon lefelé, társaimhoz. Egyszerre fejem fölött terem egy korrogva húzó szalonka. Természetesen elkésem a lövéssel, bár nem biztos, hogy elhibáztam; holnap még keressük.

Tibor, tegnapi jó helyén állva, nem lát és nem hall szalonkát.

Április 6. Fodor Tibor az éjjel hazautazni indult, ezért ma már csak ketten vadászunk.

Tíz hajtóval felmegyünk a Kriskára, és 10-től 12-ig hajtjuk a hegyoldalon a, helyenként már erősen megritkított, fiatalost. Ennek csak az a haszna, hogy a hajtók megtalálják Gévy-Wolff Aladár tegnapelőtt és tegnap este lőtt két szalonkáját. Ezenfelül csak két szalonkát röptetünk fel, az egyikre mind a ketten messziről rálövünk, de hasztalan.

Délben félóra alatt felmászunk a „Debródi-tető” nevű, terjedelmes fennsíkra, és ott hajkurászunk délután $\frac{1}{2}$ 2-től 4-ig, de egyetlen szalonkát sem röptetünk fel.

Esti húzásra is a Debrői-tetőn maradunk, noha onnan egy jó óra járással van a szállásunk, a jászóvári monostor.

6 órára, sajnos, vastagon beborul, és 6¹⁵-kor, amikor az első húzó szalonkát messziről látom, megered az eső és goromba szél kerekedik. Mégis látok tizenöt perc alatt öt húzó szalonkát. Ezek közül kettőre, igen messziről, lövök; egyikük jól jelez és látszólag sebzetten ereszkedik le a vágásba, de a mellettem álló erdőőr hiába keresi. Egy szalonkát még közelről piszkolok meg; tolla hull, de betegesen tovább száll.

Az eredménytelen nap után sötét éjjel, szitáló esőben, csúszós, sáros úton megyünk le egy óra alatt a monostorhoz.

Még az éjjel utazunk haza, Budapestre.

A körülmények nem ismerete folytán igen helytelenül működtünk. A háromnapos hajtóvadászat haszontalan dolog volt, hiszen csak egy szalonkát eredményezett. Az egész időt - negyedfél napot - a Debródi-tetőn kellett volna töltenünk, a vadászkunyhóban kellett volna laknunk, és esti és hajnali húzásra kiállnunk, biztosan lőttünk volna fejünként nyolc-tíz szalonkát, vagy még többet.

ÓTÁTRAFÜRED (Szepes megye)

Április 20. Megismétlem tavalyi kísérletemet; egy-két nyírfajdakaszt szeretnék löni. Tavaly nem sikerült, mert - ahogyan itt mondták - elkéstem. Ez idén két héttel korábban jöttem ide. Most meg azt mondják, kissé későbbben kellett volna jönnöm, a dürgés még csak igen lanyhán, a kezdetén van.

Feltűnő, mennyivel sötétebbek a hegyek, mennyivel kevesebb rajtuk a hó, mint tavaly május első hetében.

Délután 4 óra tájt szállunk meg hárman a „Tátra Szanatórium”-ban, ezúttal ugyanis Erzsébet és Baba velem van.

Aztán estére felmegyünk félóra járásnyira a fiatal fenyvesbe, a Szalóki-csúcs lábához, szalonkát lesni. Szlovákiában ugyanis a szalonka tilalmi ideje csak május 16-án kezdődik, ezenfelül úgy vélem, ha ilyenkor korrogva húzó szalonka akad, az csak kakas lehet, és bátran lőhető.

Borongós az idő, sötét felhők vonulnak és torlódnak fölöttünk, és $\frac{1}{2}$ 7-kor (naplómban mellőzöm az egy órával előretolt, nyári időszámítást) megered az eső.

Nem látunk, nem hallunk szalonkát, és ázottan térünk be este a szanatóriumba.

Április 21. Hajnal előtt, $\frac{1}{4}$ 4-kor felébredek és kimegyek az erkélyre az időt kémlelni. Még sötét van, nem tudom a halk zúgást a szél vagy az eső szemergése okozza-e, csak azt látom, hogy barátságatlanul borongós, sötétben felhős az idő és mintha köd támadna.

Aztán negyedóránként még kétszer megyek ki az erkélyre tájékozódni, és $\frac{3}{4}$ 4-kor, az alig biztató idő ellenére, felöltözöm, lemegyek a szanatórium előcsarnokába, ott érem önkéntes baráti kíséromet - jobban mondvá, vezetőmet, hiszen megint fülünkkel vadászunk dürgő kiskakasra -, Hoepfner Félixet, és már megvirradt, amikor $\frac{1}{2}$ 5-kor kisétálunk az erdőbe.

A kakas elejtésének, illetve meglövésének feltétele a dürgés. Ha javában fűjja gurgulyázó, bugyborékoló nótáját, akkor is bajos feladat belopni - hiszen egy német vadászmondás szerint, minden tollán van szeme -, de amikor hallgat, az ember egyáltalán nem tudhatja, hol keresse. Azért nem tehetünk egyebet, csak hallgatódzunk. A telep fölött körülbelül egy kilométernyire lassan ballagunk egyet, majd megállunk, sokáig egyhelyben vesztegelünk és fülelünk, majd megint ballagunk és ismét álldógálunk, s ily módon vagy másfél órát töltünk a vizes, csöpögős, igen hézagos, növendék fenyvesben, és nem látunk egyebet, csak néhány keresztcsőrűt.

Egy kiskakas rövid ideig tartó néhány gurgulyázó szólamát én is jól hallom, kísérom még kettőt hall messziről, de alulról, a síkvidék felől egyre-másra tódulnak fel a hegyoldalra a ködgomolyagok, ezt a kiskakasok nem szeretik, és alighogy megszólaltak, mindjárt elhallgatnak. Becserkelésükről szó sem lehet.

Poprád-Virág völgy (Szepes megye)

Április 21. Délután 2 órakor Ótátrafüredről útnak indultam, a vilányossal lejttem Poprádra, Bohus Jenő főszolgabírónál uzsonnáztam, majd 5 óra felé vele és Lipter Dezsővel gépkocsin kijöttem, a dobsinai országuton hat kilométernyire, a Virág völgybe, az erdőöri lakhoz, egy - esetleg két - napi szállásomra. Ugyanis Bohus Jenő szíves közvetítése folytán Lipter Dezső meghívott Poprád várostól bérelt területére egy, állítólag biztos, kakas elejtésére.

Délután $\frac{1}{2}$ 6-kor hárman, az erdőörrel nekivágunk a völgytől nyugatra, a tenger színe fölött 900 méternyi magas Vysova nevű hegytetőnek, amelynek déli oldalán van a nyírfajoknak valami jó dűrgőhelye. Csak azért mászunk fel oda, hogy holnap reggeli, illetve hajnali leshelyemen a körülmények és lehetőségek iránt tájékozódjam.

Egy óra alatt a hegy keleti oldalán szép öreg fenyvesben felmásztunk a tetőre, majd egy további negyedóra múltán a dűrgőhelyre érkezünk. A hegy déli oldalán, enyhe lejtőn, nagydarab tarvágásban, néhány elszórtan meghagyott fiatal, csenevész fenyő szomszédságában épített az erdőőr a luc- és jegenyefenyő ágaiából egy kis leskunyhót. Csak akkora, hogy két ember egymás mellett állva fér el benne. A fenyőágak között tenyérnyi nagyságú néhány résen lehet a kunyhó sötétes belsejéből kilátni, esetleg kilőni.

Az erdőőr két ilyen fenyőgallyas, kocka alakú leskunyhót épített a széles domboldalon, egymástól néhány száz lépésnyire, és azt mondja, akármelyikből lehet virradással kakast látni, megfigyelni, esetleg löni, ha az embernek csak kis szerencséje is van.

Miután holnap reggeli leshelyemen szétnéztem és tájékozódtam, a hegy déli oldalán egyet kerülve, mindvégig gyéren fás és bokros vágásban cserkelve, másfél óra alatt visszamegyünk a virágvölgyi erdőslakhoz. Útközben öt őzet, köztük két derék bakot látunk. Az őzek még ép téli ruhájukat viselik, a két bak közül az egyiknek még barkás az agancsa.

Az erdő itt csaknem tisztára fenyves, csak a vágásokban akad néhány - már virágzó - rekettyefűz. Egyébként a növényzet még csak most kezd ráeszmélni a tavaszra. A kőkénybokrok bimbókat hajtanak, s a fű kezd zöldülni.

Alkonyattal kiállnék valahová szalonkát lesni, de azt mondják, nem érdemes, nincsen errefelé szalonka.

Az erdőslakban hármásban, kedélyesen eltöltjük az estét, vacsorázunk, aztán Bohus és Lipter a közben értük jött gépkocsin hazamegy Poprádra.

Április 22. Éjfél után 2 óraker indulunk. Az igen korán ébredő és a derengés legkezdetén dürgőhelyükre beszálló nyírfajdokat meg kell előzünk, márpedig ötnegyed óra járásra vagyunk tőlük, illetve hajnali szerezplésük színhelyétől.

Holdvilágos, csillagos, jócskán hűvös az éjszaka. Az öreg fenyvesben, régi szekércsapán, felkapaszzkodunk a tetőre. A magas fák sötét árnyékában helyenként villanyos zseblámpámmal kell lábam elé világítani, hogy lássam, hová lépek. Másutt meg, ahol ritkább az erdő, a Hold csalóka képet festve, sápadt fényfoltokat szór a fák tövéhez.

Odafönt, a vágásban holdfényben csillog és lábunk alatt zizeg a dér. Kísérőm azt mondja, dürgésre nagyszerű idő van.

¼ 4-kor leskunyhónkhoz értünk, és mindjárt elbújunk benne, mert keleten az égbolt alja gyengén rózsásodni kezd. Az erdőőr töltényt kér és csendesen megtölti nála lévő serétes puskámat. Célzótávcsöves kis Tell-puskámat még nem töltöm meg, úgy vélem, ráérek vele, hiszen még éjszaka van. Ugyanis két puskát hoztam ki erre az alkalomra, mert még nem tudom, seréttel vagy golyóval lövöm-e kiskakasomat.

Alig öt perce, hogy fenyőgallyas fedezékünkbe bújunk, hangos suhintás, halk zörgés és utána valami pisszegés és furcsa susorgás, csacsogás vegyül a csendbe. Kísérőm fülembe súgja, hogy - itt a kakas!

Aztán a különös hangok erősödnek, változatosan egymásba folynak, és kísérőm megint súgva mondja, hogy két kakas van közelünkben. Persze nem látjuk őket. Kunyhónktól a lejtőn lefelé, a földön civakodnak, ott pedig még sötét van.

Nem tudom betűkkel különféle hangadásukat kifejezni. Hol sziszegnek, mint a haragvó gúnár, hol mintha békák módjára kurutyolnának, hol a víz dallamos bugyborékolásához hasonlóan tilinkóznak, és egy rövid rukkantással akad torkukon a szó: - gullurulu ... gullurulu ... krk ... cshui ...

Lassan dereng, s a két kakas szünet nélkül gurulyáz, sziszeg és kaskasos hangon köszörüli torkát tőlünk serétlövésnyire látatlanul: - gulluru ... lurulu ... lurulu ... luluruk ... luruk ... krk ... tysss ...

Egyszerre megint zörgés, szárnycsapás, suhogás támad; a két legenyke összezördült, szárnyra kelt és éppen fölöttünk száll a lejtőn

egy darabot feljebb, majd tőlünk 100-150 lépésnyire folytatja a szószátyárkodást.

- Gullurulu ... rulu ... rulu ... rulu ... tysss! - hangzik megint szünet nélkül onnan, ahová elszálltak.

Halad a derengés, lassan nappalodni kezd, de a kakasokból még semmit sem látunk.

Aztán abbahagyják, bizonyára az öregebbik, az erősebb jogán, nekitámadt a fiatalabbiknak, felrebbentette és utánaszállva, elúzi. Körülbelül 120 lépésről látom őket a vágás fölött - egyiket a másik nyomában - elszállni.

Néhány másodperc múltán, eltávozásuk irányából, 2-300 lépésről hallom gurulózásukat.

A tyúkok valahol közelünkben, a földön időnként szerényen kotyogva, csalogatják, bolondítják a kakasokat, azért remélhetjük, hogy legalább egyikük - bizonyára a legderekabb köztük - még visszatér leskunyhónk közelébe. Megtöltöm kis Tell-puskámat. Nagyobb örömmel telnék a sikerben, ha golyóval lőhetném meg.

Az idő 4 órára jár, s az egyik kakas hangja megint közelebről hallik. Aztán meglátjuk a fekete madarat. Tőlünk keletre, száz lépésre, egy csonka kis fenyőn, két méternyire a föld fölött nyújtogatja nyakát, pirosdíszes kis fejével bólogat, miközben bugyborékol belőle guruló hangja. Rövid ideig nézem a messzelátóval, majd ráfogom a Tell-puskát, de a célzótávcsőben nem elég tisztán látom, közttem és közte a száraz avarfü néhány hosszú, sárga szála zavar.

A kakas segít a bajon, közelebb száll, és tőlem 60-70 lépésnyire felül egy lombtalan, száraz faváz legfelső ágára, öt-hat méternyire a föld fölött. Ott nagyszerű célja a golyónak. Sötét körvonalainak háttere a közben aranysárgára változott, derült égbolt.

Dürögni kezd, megcélzom a távcsővel, a lövés pattan, s a kakas lezuhan a fáról.

Kísérom meglegedetten mosolyogva kezét nyújt, és el akar menni a kakasért. Megkínálom egy szivarral, magam is rágyújtok, és azt mondom, maradjunk helyünkön, hátha látunk még valami érdekes dolgot. Hiszen a lelőtt kakason túl, a lejtőn, velünk egymagasságban, még javában dürög a másik, sőt rézsút lejjebb gurulóz egy harmadik betyár.

Eltelik még egy negyedóra, felkel a Nap és három irányból hallik dürgés. A terület gazdája tegnap este búcsúzása közben ugyan azt mondta, hogy két kakast lőhetek, ilyen szándékom nincsen, csak látni, nézni szeretném még mókázásukat.

Egyszerre kísérőm megbökö és fedezékünk egyik kis nyílásán kifele mutat. Kikandikálok a lyukon, és meglátom az egyik kakast. Alig tíz lépésről nézhetem egy alacsony kis fenyő tetején. A fiatalabbak közül való. Meg-megrázkódik, vége felé szélesedő, szétterült, de még nem lantalakúvá kunkorodó farkát felbillenti, nyakát kinyújtva, fejével bólogat, szeme fölött kétoldalt szinte virít vastag, piros szemöldöke, hol sziszeg, hol rövideket rukkant, hol hosszasan gurulyáz és felelget a lejtőn lejjebb dürgő társának.

Óvatosan előveszem fényképezőgépet, rákapcsolom a sárga fényzűrőt - hiszen már ragyog a napsütés -, és takarásunk fenyőgalylei között keresem a módját a fényképezésnek, de hirtelen kavarodás, szárnycsapás, suhogás, zörgés támad ... egy erőszakos vetélytársa alulról jövet, nekiront a gurulyázó legénykének, ez ijedten levágódik a közelben néhány kis fenyő alá, és rajtuk túl menekülve, alacsonyan tovább száll. A támadó zsvány pedig oldalt tér, és felszáll ugyanannak a száraz fenyőváznak ugyanarra az ágára, amelyről félórája lelöttem első nyírfajdkakasomat. Ott a sárgásan fénylő égbolt adta háttérrel nagyszerű célpontnak kínálkozik, és a jelenet, a ritka élmény különben is lövésre csábít. Amikor keresztbe fordulva dűrgögni kezd, pattan a Tell, a harcias kis *lovagnak* néhány tolla száll és lezuhan kimúlt, már kihűlő társa mellé.

Erre már kibújunk rejtekünkéből, felvesszük a földről az egymás mellett fekvő két szép madarat, felfüggesztjük őket arra a vékony, száraz fenyőrúdra, amelynek tetején utoljára tilinkózták bele a tavaszodás deres reggelébe szerelmi vágyukat, és a számomra nagyon élvezetes, körülményeiben tökéletes dürgési reggel emlékére néhány fényképet készíték róluk, majd kívülről a csak fenyőboglyának festő leskunyhónkról is.

Közben hallgatjuk a harmadik és negyedik kakas dürgését. Aztán messziről meglátjuk egyiküket, amint a hegyoldal felső részéről egy tyúk nyomában szárnyra kel, magasan a lejtő fölött, nyílegyenesen elhúz, tőlünk vagy 400 lépésnyire, a szomszédos völgyben sötétlő öreg fenyves egyik legmagasabb csúcsára telepedik és ott folytatja gurulyázását.

A hegyen át, amerről éjjel jöttünk, ballagunk visszafelé. A tetőn, fényes napsütésben, még néhány fényképet készíték a Magas-Tátra látóképeről, és közben - reggel 6 óraker is - még egyre hallom a megmaradt két kiskakas dürgését.

8 órára lent vagyok a virágvölgyi erdőslaknál.

A nap hátralevő része fényképezéssel, naplóírással, egy kis szundikalással, csomagolással és azzal telik el, hogy Poprádon át visszaautozom Ótátrafüredre, drága Pofikámhoz.

Vadászati szempontból ennek a kirándulásomnak folytatása nincsen; hogy még öt napig a Magas-Tátrában lézengtünk és csavarogtunk, nem tartozik vadásznaplómba. Ellenben érdemes feljegyezni, hogy meghívást kaptam az idei őszre egy zergebak elejtésére, ezt pedig sokért nem adnám.

Szászrégen (Maros-Torda megye)

Június 6. (Vasárnap) Csütörtök reggel jöttem el hazulról, de mivel két szörnyen unalmas „könyvnap”-ot Kolozsvárt kellett töltenem, csak tegnap, szombat este értem ide.

Délután egy rozoga, egyfogatú bérkocsin Popescu Bibivel kidöcögök a tanyára, ahol tavaly olyan sokat lestem hiába az ismert bakot. A helyzet ott azonban tavaly óta, sajnos, lényegesen megváltozott. Bibi tavalyi bérese bevonult katonának, és a helyette felfogadott ember - a vadászat iránt nem érdeklődve - nem tud a bakról jelenteni semmit.

Cserkelgetünk, és egy kis erdőt útba ejtve, gyalogszerrel bandukolunk a dombokon át estére vissza, a városba. Látunk egy csavargó, vadászó kutyát, egy őzsutát, majd még egy sutát egy hitvány bakkal, s végül sokáig elnézegetünk a mezőn egy egerészó, bogarászó, nyeszlett rókát.

Élveztem a sétát az üdezőld, dús vetések között és a csupazöld cseres-tölgyes erdőben, de vadászati szempontból gyenge mulatság volt.

Június 7. Tegnap este záróráig kocsmában ültünk, ezért, és megfelelő intézkedés hiánya folytán is, a reggeli cserkészlet szöba sem jön.

Délelőtt meglátogat bennünket - már elsősorban házigazdámékat és részben engem is - Éltető Buba és férje, és meghívják egy őzbakra saját kis erdejükbe, a Magyarrégen határában lévő „Kereszterdő”-be.

Ennek folytán délután ½ 6-kor Bibivel gépkocsin kirobogunk a várostól keletre vagy három kilométernyire, majd a „Kereszterdő” déli lejtőjével szemben leszállunk, átvágunk egy vizenyős, zsombikos réten, és az erdőbe érve, lassan felballagunk az enyhén emelkedő domboldalon, a puszta tarvágásban a gerincig. Ezen keletnek fordulva, leereszkedünk egy darabot a néhányéves, tehát már meglehetősen magas, gazos, üdezőld vágásba. Bibi elől jár és felugrat egy derék